

Дзкінчэння на 5-10 стор.

Приїзд і відїзд ген. Прхали.

(Власна кореспонденція).

Хуст, 27. січня 1939.

В п'ятницю вечором, 20. січня ц. р., приїхав до Хусту іменований третім міністром Карпатської України, генерал Лев Прхала, якого значне число чехів в чеських кокардах на одягах вичікувало від білого ранку. Розважливі чехи трималися від тієї передчасної і нікому непотрібної демонстрації адалека. По приїзді ген. Прхала хотів представитися прем'єрові о. А. Волошині, але секретар прем'єра п. Рогач заявив, що прем'єр на молитві. „А по молитві?“ — питається генерал. „Де на вечеру і потім спати“ — була відповідь.

Після такого першого „афронту“ генерал відійшов і явився зойно в суботу рано на звичайну аудієнцію, де йому вручили письмо українського уряду. В часі розмови прийшли звістки з деяких сіл, що обурені цією номінацією селяни викидають чеських жандармів і вчителів. По таких вістках уважав генерал за відповідне відїхати, щоб не ускладнювати відносин та не утруднювати положення чеському уряду. В розмові заявив, що не сподівався, що його іменування було без відома українського уряду.

Так мабуть і закінчилася спроба настановити в Празі без порозуміння з Хустом — міністра не-українця.

Як я вже в попереднім дописі згадував, а не в згоді найшов потім потвердження в інтерв'ю о. Волошини, що цей крок праського уряду підготували вороги українського народу, на шкоду також чеському народові. Говориться також, що дехто з жидівських кругів був у делегації у Празі.

Перед і по аудієнції вже ніхто з місцевих чехів не проявляв ніякого зацікавлення справою, хіба, що дехто носив маніфестаційно чеську кокарду. Та ще такі перед виїздом генерала дирекція поліції дала розліпшити оголошення, яким заборонила носити всі ненародні відзнаки, а вечором були випадки, де чеські поліцейські в українській службі азили непослушних молодців, щоб зняли чеські ленточки.

Це характеристичне для тутешніх відносин. І коли самі чехи, досі панівна нація підчиняються приказам територіального уряду автономної української держави, то це доказ, що відносини впорядковуються та що чимало чехів хоче мирно і агідально співпрацювати з українським народом Карпатської України та її правителем.

В неділю чеське урядництво з подивом приглядалося могутньому походові 20-тисячної маси народу, але не бракувало й одиноків, які не намагалися шелотом пускати тривожні вістки, що генерал лише відїхав зі звітом та вернеться з військовою силою. Таких вісток не беруть тут трагічно, бо люди знають, що колиб навіть таке трапилося, то ніхто з чехів не зможе вже осангити такої сили своєї влади, що її мав колись Росіянин. І коли навіть частина чеського урядництва в останніх місяцях прита-

лася та втішилася можливим поворотом попереднього режиму, проте вона швидко у своєму запалі проходила. Вона переконалася про спонтанний зріст української національної свідомості підкарпатського народу, такої свідомості, якої ніщо вже не всміє придушити.

Очевидно, треба ще деякого часу, щоб виявились усі куліси іменування ген. Прхали та щоб можна було їх без обиників прилюдно оголосити, без шкоди для будуччини українсько-чеських відносин. Але вже нині всім відомо, хто це ті „вороги українського народу“, що вплинули на таке нещасливе рішення Праги. У преських колах усе ще не всі розуміють правдивий сенс українського національного здвигу на нашому Підкарпатті; численні чехи у столиці союзної держави все ще дають себе сугерувати неоправданим чорносоотно-російським емігрантам. Ті чехи мають коротку пам'ять: вони готові забути, що самі ще недавно отверто признавали, що тільки і виключно українство виступило проти максималізму мадярського ревізіонізму та заявилося за засадою цілості держави. Вони готові теж забути, що єдиною причиною всієї чехословацької катастрофи була система централізації і чехізації, від якої відворот зачався історичним: „zu spät“.

Відаль від Праги до Хусту повітряною лінією — недалеко. Але досить далека, щоб атмосфера там і тут була остільки інша, що деякі праські чеські чинники не зовсім добре орієнтуються у карпато-українських відносинах. Ми вказували на настрої підкарпатських чехів, серед яких тільки мінімальну меншину становлять максималісти, — решта ж намагається пристосуватися з питомим чеським реалізмом до змінених умовин та їм не протиставитися. Призначення ген. Прхали є доказом, що ті помірковані й розумні підкарпатські чехи не мають ще у Празі єдиного та рішального послуху.

Очевидно, у такій молодій і розмірній ще слабкій автономній державі, як Карпатська Україна, яка після віденського арбітражу опинилася перед сотнею найважчих і найскладніших проблем, не може йти все в ідеальному порядку: це було б просто ненормально. А проте дуже недобре, коли саме деякі такі природні і зрозумілі недовладності використовують непримирливі вороги українства — проти всієї держави і всього народу. Бо воно тільки викликає ще дужчу реакцію та спричинює ще більше труднощів, яких ніяким робом не зміг би зліквідувати якийсь поворотний „ерзац“ чеського централізму та бюрократії.

Вірно, що Прага буде настільки розумна, що не піде на підшепти головних винуватців і спричинників недавньої катастрофи ЧСР та не стане відігравати старих помилок, які можуть мати тільки одинокий практичний вислід — нову катастрофу. Хуст у всякому разі буде всіх зусиль уживати, щоб до цього не допустити.

О—ко.

Від Карпат до Середземного Моря.

(Від власного кореспондента).

Париж, 25. січня 1939 р.

Коли перегадуєте французькі газети, то знаєте, що Закарпаття все ще не перестає бути темою, яка хоч і не годиться вже на 1-шу сторінку, то й не на останню. Якщо „Діло“ зовсім справедливо перестерігає українське громадянство перед надто далеко посувеним оптимізмом, чи — краще сказати — перед непопулярною вірою у те, що у величезній мірі залежить не від власних сил, а третіх чинників, то на нашу скромну думку, приглядаючись паризьким настроєм і пресовим голосам — нема і на песимізм місця.

Кілька днів тому, деякі чужинецькі закордонні часописи подали вістки, мовляв, Німеччина вже тепер погоджується на плебісцит у Карпатській Україні, і колиб той плебісцит виявив за злукою з Мадяриною, то Німеччина не буде противитися. Нитки таких інформацій ведуть до будапештського клубка. У тутешніх пресових колах не дуже їм довіряють.

У чому річ?

Питання стабілізації чи ліквідації границь Карпатської України здаєть ширше, ніж сама українська проблема. Пам'ятаючи певенеслення ві-

денського арбітражу чи то мирним способом, тобто переконаннями Німеччину, що вона не має потреби підтримувати це перше її повоєнне рішення при означуванні чужинецьких кордонів, чи поваливши силою цей віденський арбітраж, цей план зв'язаний з одною найбільшою труднощию, на яку звертає увагу паризька преса: упадок віденського рішення мусів би болюче нарушити престиж III. Німеччини та зовсім непотрібно знову займати час і увагу Італії.

Коли існує думка, що нинішні італійсько-німецькі клопоти на Заході можна використати для пологоди деяких справ у середній чи східній Європі, не питаючи тих двох держав чи навіть проти їх інтересів, то одночасно існує погляд, що саме тому, що ті дві держави „заняті“ тепер деліце — вони не допустять, щоб їх відтагали від актуальної осередку зацікавлення: Іспанії та Середземного Моря.

Французький міністр закордонних справ п. Бонне прийняв німецького амбасадора у Парижі Фін Вельча. Офіційний комунікат гласить, що це послухання відбулося на основі недав-

підписаної угоди між Францією і Німеччиною, яка передбачує, що ці обидві великодержави об'єднують спільно, кожного разу, як зайде мова про проблему, що їх торкаються.

Нема ніякого сумніву, що Франція бачить, знати, яке є становище Німеччини щодо конфлікту на Середземному Морі між Францією і Італією. Зараз по цій розмові появилася в деяких німецьких органах стаття, які повідомляють німецьку публіку, що Франція рішуче відхиляє італійські домагання та що вигляди на міжновий Мінхен в справі Середземного Моря не оправдані, бо французи глядять на свою територію як на національну територію та в цій справі не підуть на ніякі уступки. В додатку до останньої подорожі Чемберлена і Галіфакса до Рим, італійський уряд знає зовсім точно, що Велика Британія є по стороні Франції.

Отже чи Німеччина — запитують французи — вестиме за сто тисяч італійців у Туніс (якому числі має бути там сорок тисяч італійських жидів) війну проти Великої Британії і Франції? Досить глянути на карту, щоб переконатися, хто має Туніс і Сицилію, той володіє Середземним Морем і на віддачу тих земель ні Париж, ні Лондон без війни не погодяться.

Катастрофа червоної армії під Барселоною та прихильність італійських відділів на Іберійському півострові — не зважаючи на всі зливи й солоні, що зараз по перемозі ген. Франка вийде своїми військам вернутися до Італії — на Заході руки Франції і Великої Британії не на довгий час.

Таким робом ситуація Німеччини стає сильніша і її позиції у Середній Європі стають великодержав Заходу не думає kwestіювати. Вчорашній льондонський „Таймс“ зазначає, який шлях експансії вибере Німеччина, незалежно від того, що в усякому разі найтриваліший і найбільш зиковний той шлях, який ішов би від Франко-італійським інтересам. А підчас широкої дебати у французькій палаті послав Гастон Рію окреслив напрямку більшої світової політики ось так: „Щоб спасти Європу, вона кидає Захід до самовбивства“. Більш того і в західних краях є чинники, які роблять немов навмисне все те, що готує та пригортає упадок світа західної культури. На світих біржах повіває морозний вітер. Держави подаються під тягарем зброєв. Увага на Шхтах, знижка англійського фунта, фінансові клопоти Франції, Італії і подібні системи впливають у всіх інших краях, вказують на цей ризикований політичний стан нашого континенту. А ось найновіша вістка, що розіймалася у Парижі, нині в полудне: Франція купила 600 бомбових літаків в Америці, щоб прискорити свої військові зброєв. Американська зброєв перетворюється щораз виразніше з комерційної праці з Францією та Великою Британією в оборону чого та проти кого?

Юрій Стуканов

З польської преси.

Яким трамваем їде міністр Бек.

Від деякого часу польська преса повна го-
лосів про закордонну політику Польщі. Міжна-
родне положення висунуло міністерство за-
кордонних справ — зрештою не тільки в Поль-
щі — на перший план. Сьогодні такий чи ін-
ший хід закордонної політики одної держави
може викликати великі міждержавні компліка-
ції. Тому становище міністра закордонних
справ належить сьогодні до найважливіших. Що-ж
торкається Польщі, то її закордонна політика
має сьогодні особливо великі труднощі. Про
що говорив міністр Бек у Берхтесгадені? —
До чого договорився у Варшаві з фон Рібен-
тропом? Що зробить міністр Бек? — Ось пи-
тання, що на них польська преса шукає відпо-
відей, що над ними ломлять собі голову більші
в менші політики.

Дуже критично до теперішньої політики
мін. Бека ставиться відомий публіцист Цат-
Мацкевич. У своєму органі „Слово“ він твер-
дить, що мін. Бек вертається до політики свого
попередника мін. Залеського, що хотів утри-
мати рівновагу між Німеччиною й СРСР, збер-
ти альянс із Францією та Румунією та вирі-
кати всяких колоніальних здобутків для
Польщі.

Сьогодні, коли французькі впливи в се-
редній Європі скінчилися, коли значіння
Франції до деякої міри завдяки п. Бекові
збанкрутувало в середній та східній Євро-
пі, п. Бек вертається до формул п. Залесь-
кого! Трохи запізно! Або треба було за-
часу вміти добалакатися з Гітлером і їхати
німецьким трамваем, або якщо Німеччина
нам якихсь зобов'язань не дотримала, то
треба вміти зробити висновки зі своєї про-
граної політики. Важко висідати тепер з
німецького трамваю, коли французький
уже відійшов. Коли нашу політику мають
знову наставляти так, щоб протиставитися
німецькій агресії, то чейже це легше було
робити, коли Франція мала Австрію й Че-
хословаччину, ніж тепер, коли ці держави
тільки збільшують німецькі сили.

„Знаю, що почую у відповіді. П. Бек їде
не французьким і не німецьким, але поль-
ським трамваем. Сьогодні вже такі часи
настали, що навіть амбасадори в чинній
службі послуговуються подібними фраза-
ми. Правда, не маємо в Польщі „народних
самоходів“, але маємо „народні формули“,
які поширюють дипломати. Та все-ж
Англія теж великодержавна, але веде свою
політику сперта на Францію, Німеччина
теж великодержавна, але мусіла зв'язатися з
Італією. Наша держава не лежить на ос-
трові, але в середині Європи і вона занад-
то широка й багатолюдна, щоб ми могли
відхилитися від загальноєвропейської
три Мохна, ясна річ, замкнути уста журна-
лістів, що протиставлять приємним „на-
родним формулам“, але цим не можна спи-
няти кола історії.

У зв'язку з відвідинami мін. Рібентропа
в Цат-Мацкевич написав:

„Від обіду з міністром Рібентропом вста-
ли всі в рожевих гуморах. Але як ті рожеві
гумори відлібються на справі Карпатської
Руси, Данії, меншин, Клайпеди, словом
на всіх тих справах, яких досі в далеко
кращій кон'юктурі наш уряд не зумів по-
ладати. Товмачила нам, правда, недавно
„Газета Польська“ про тайну дипломатію,
але ми радніше вірили би в успіхи тайної
дипломатії навіть у поганій кон'юктурі,
якби ми бачили її успіхи в часах доброї
кон'юктюри.

Віденський єврейський орган „Глос На-
родови“ має до мін. Бека претензії за його
одні висліди у розмові з американською журна-
лісткою. Мін. Бек сказав: „Інтерес Польщі о-
кремає у великій мірі віддалі проблеми від її
кордонів“.

„Як тут виглядає — питається „Глос
Народови“ — „монарство“ становіско
Польщі, про яке гремиться від багатьох
літ. „Монарство“ — це щось більше, ніж
заспокоєння одним подвійником, „монар-
ство“ — це воля і змога рішати в деякій
мірі про кожну, навіть найбільш віддалену
справу, що має значіння для „монарства“.
Але ставити засаду, що щось далеко, то
має менше обходиться, зовсім до монарство-
вої філософії не підходить...

„І коли видно, що засада, про яку мова,
не належить до найрозсудливіших — то все-ж
мусимо пам'ятати, що уста, які її кинули,
належать до польського міністра закор-
донних справ, що є міністром від 7 літ.“

Дуже критично до закордонної політики
Польщі у зв'язку з останніми польсько-німець-
кими балачками поставився „Варшавський Дзе-
нік Народови“:

„Одночасно в її (тобто Німеччині — ред.
„Діла“) руки перейшла найсильніша стра-
тегічна позиція в середній Європі й умо-
жливлює їй розтягнути фактичний протек-
торат над Чехословаччиною. Та мало цьо-
го. Німецька політика виноможливила Поль-
щі, бодай частинно, зрекомпенсувати собі
у формі спільної границі з Мадярщиною,
втрапи, які вона мала внаслідок знищення
дотеперішньої рівноваги всередині Європи.
Це основно змінило положення Мадярщи-
ни і причинилося до того, що не тільки
Чехословаччина, але й вона, Мадярщина,
знайшла в сясягу німецьких впливів і
переваги“.

„Польщу зовсім відрізано від заходу й
окружено кордоном Райху і границею ні-
мецьких впливів від Німана до Прута. Од-
ночасно німецька політика, підготовляю-
чи дальший похід на Схід, висуває тепер
велико-українську проблему“.

Як видно з цього, то п. Бек, як міністр
закордонних справ знайшовся тепер під неаб-
ияким обстрілом. За всі роки його політики.
Навіть великий його дотеперішній прихильник та
оборонець його політики п. Цат-Мацкевич ма-
лощо не в кожному числі свого органу висту-
пає з гострою критикою його політичних задумів
і концепцій.

З адміністраційно-самоуправної комісії сенату.

Дня 26. ц. м. відбулося засідання адміні-
страційно-самоуправної комісії сенату, на якому
обговорювано ухвалений у соймі закон про
вживання зброї поліцією. В дискусії забрав
слово сен. М. Малицький і зголосив поправки
до того законопроекту. Поправки змагали до
того, щоб обмежити право вживання зброї
при намаганні втечі особи арештованої або при-
держаної поліцією та при нелегальному пере-

ході границі. В голосуванні комісія сенату за-
явилася проти цих поправок та відкинула їх.

На другому засіданні тієї ж комісії обгово-
рювано ухвалений у соймі закон про злуку
шкільного самоврядування з територіальним.
Поправки цього закону сен. М. Малицького,
щоб до освітніх комісій ввести представників
усіх віроісповідань, перепали.

Посольські інтерпеляції.

Дня 23. січня ц. р. Українська Парламен-
тарна Репрезентація внесла на руки маршала
сойму такі інтерпеляції:

1) Інтерпеляція посла Дмитра Великанови-
ча до міністра внутрішніх справ у справі вбив-
ства молодого чоловіка, Івана Когута, бере-
жанського повіту, та кинення гранат до помеш-
кання пп. Крамарчуків у Бережанах.

2) Інтерпеляція посла Павла Лисяка до мі-
ністра внутрішніх справ у справі побиття осіб
української національності озброєними відді-
лами на терені громади Синевідсько Нижнє-
стрийського повіту 31. жовтня 1938 р.

3) Інтерпеляція посла Степана Навроцького
до міністра справедливості в справі побиття
та шikanування політичних в'язнів української
національності в'язничними сторожами в судо-
вих арештах у Краківці повіту Яворів.

4) Інтерпеляція посла Степана Навроцького
до міністрів: комунікації та внутрішніх справ у
справі порушення приписів закону з 31. VII.
1924, які торкаються вживання української мо-
ви в заведеннях та урядах невідповідної пове-
дінки функціонерів П. К. П., п. Н. Троянсько-
го на залізничній станції в Мостиськах і п. Н.
Круля, урядника руху в Перемишлі 21. XI.
1938, р.

5) Інтерпеляція посла Степана Навроцького
до міністра внутрішніх справ у справі необо-
снованого розвізання посольського зібрання в
Яворові заступником команданта постерунку
ст. пос. Ляском 24. грудня 1938 р.

НОВИЙ МІСТ НА ДУНАЮ.

ЧЕРНІВЦІ. Румунська преса повідомляє,
що на Дунаю мають вибудувати міст, який
лучитиме румунське місто Корабія з болгарським
містом Свістов. Кошти будови обраховано на
2 і пів мільярда румунських левів.

Англійський міністр колоній у Карпатській Україні.

ПРАГА. До Хусту приїхав англійський міні-
стр колоній Веджвуд Бен, щоб на місці за-
пізнатися з положенням у Карпатській Україні.

ПЕРШИЙ ЗАКОНОПРОЕКТ У КАРПАТО-УКРАЇНСЬКОМУ СОЙМІ.

ХУСТ. Правнича Комісія карпатоукраїн-
ського уряду приготувала вже перший законо-
проект до автономного сойму. В цьому законо-
проекті говорять про державних службовців,
про карпато-український державний герб, про
карпато-український прапор та про назви ури-
дів карпато-української держави.

Висліди словацького перепису населення.

На днях оголосили у Братиславі висліди пе-
репису населення у Словаччині. Перепис від-
бувся, як відомо, 31. грудня 1938. року зовсім
спонтанно й без найменшої підготовки. З нього
виходить, що у Словаччині живе 2 мільйони
195 тисяч словаків, 79.000 українців, 65.000 ма-
дярів та 62.000 чехів. Цей вислід перепису є на-
дзирів та сфальшований. Бо яким чином і на осно-
ві якого катаклізму число українського насе-

НОВІ ЧАСОПИСИ В КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

На днях почав виходити в Хусті журнал,
присвячений театральному мистецтву під на-
звою „Нова Сцена“. — Від 1. лютого появлять-
ся за дозволом української влади „Прегляд
Карпатської України“, тижневик Чеської Народо-
вої Ради, як авторитативний орган чеської
меншини в Карпатській Україні. — Вийшло 1-е
число часопису „Карпатська Україна“, незалеж-
ного наукового органу, що виходить два рази
в тиждень черенками державної друкарні в Ху-
сті. Як відповідальний редактор підписує Петро
Петричко.

лення у Словаччині апало до 79.000, коли чесь-
кий перепис населення зперед двох років пода-
вав число українського населення у сімох пові-
тах Словаччини на 118.000 душ, а приватні пе-
реписи не тільки українські, але й чеські нара-
ховували дійсне число українців у Словаччині
на близько 200.000? Маленький словацький на-
рід має — як бачимо — великий апетит.

З еспанських боєвих фронтів.

БАРСЕЛЬОНА. Комунікат головної квати-
ри ген. Франка стверджує, що на середньому
відтинку каталонського фронту націоналіст-
війська здобули місцевості Карденас і Вальсе-
на. Комунікат стверджує також, що на фронті
на Комунікат стверджує також, що на фронті
появились три міжнародні бригади, а саме 11-а,
13-а і 15-а. Як виходить із дальших повідом-

лень, ці три бригади недавно формально
розрушені, сформовано наново і влучено до
червоної „резерви“. На прибережному відтинку
війська ген. Франка заняли Ібінас. Червоні вій-
ська ставили тут завзятий опір, але його про-
ломали.

ба гашення світила і спроба оборони
світла протикатастрофічною обороною. Одна
ж спроба впадала зламисто.

Найкраща нагода**скористати із виглядів щастя!**

якщо граєте — так купіть щасливий лотерейний квиток до 1. квітня 44-ої Лотерейної Лиги

єдиний укр. інськ. колектурі

Повітового Товариства Кредитового
у Львові — вул. СИКСТУСЬКА Ч. 33. — ПАРТЕР
— Замовлення з провінції відвартно.

Тел. 108-01. — Чековийkonto ПКО 808777.

Промова Гітлера у райхстагу.

Докінчення з 1-ої стор.

Опісля Гітлер обговорив вагу характеру для провідників та заатакував „демократичних моралістів“, які розсівають поголоски, що Німеччина не може дати собі ради з економічними труднощами.

Без сумніву.

ГОСПОДАРСЬКЕ ПОЛОЖЕННЯ

Німеччині важко, інші могли б його уважати безнадійним. Та нац.-соціалізм ніколи не капітулює, тому він відкликався до народнього інстинкту самозбереження — і переміг.

Причиною господарських труднощів Німеччині є перелюднення: у Німеччині живе 135 мільйонів на квадратному кілометрі. Без резерву, без колоній — а навпаки, зрабований та знищений, німецький нарід зумів прожити і перемогти безробіття.

Котра з демократичних держав булаб на таке спромоглася?

Деякі держави рідко заселені, урожайні, багаті в мінеральні скарби, не можуть вийти з кризи, гнуть під тягарем безробіття — а провідники тих держав хвалять чудотворні примети демократії. Тимчасом за демократичного режиму Німеччина мала 7,000,000 безробітних та була у повній господарській руїні. Теперішній устрій та внутрішня організація розв'язали всі ці труднощі.

СПІВПРАЦЯ

Як демократія і т. зв. диктатура можливі. Питання форми влади та суспільної організації лежить поза міжнародною дискусією. Для німців байдуже, яку форму влади мають інші народи; німці не хотять ширити серед них демократичний устрій.

ПОДІЛ БАГАТСТВ.

Бог не створив світу для одного ні двох народів — німецький нарід має таке саме право до життя, як кожний інший.

В деяких британських колах вірили, що з'явлення Німеччини піднесе добробут Англії, бо збільшить дохідність британської торгівлі. Тимчасом війна не досягнула цієї мети, дарма, що коштувала Англії стільки людей і гроша та що так сильно обнизила її продукцію. Колиб це була помітна безпосередньо по війні, інакше була б виглядали мирові договори.

РАБУНОК НІМЕЦЬКИХ КОЛЬОНІЙ

Це був божевільний крок. Чи можна було припустити, що владиться на довго зіпхнути 80-мільйонний нарід до положення парії та змусити його до вічної мовчанки?

СИЛОЮ — ЧИ МИРНО?

Ця справа важна не лише для Німеччини, але і для інших народів, які є в подібному положенні. Багатства світу можна поділити або силою — виправдовуючи цей поділ час до часу силою — або справедливо, розумно і доцільно.

Дехто опановує простори силою, опісля боронить цього рабунку моральними теоріями. Для нього це приємне, успокоююче, але інших це не вагає. Німеччина не є створена на те, щоб бути багатством або бідністю. Аргументи, мовляв: німецькі кольонії були мало вартісні, промовляють не проти німецьких домагань, а за ними.

ТОРГОВЛЯ.

Гітлер подав критичний заміт, немов би німецькі засади двосторонньої торгівлі зменшували світові торговельні обороти. Винувати в цьому можна хіба капіталістично наставлені держави, які своїми махінаціями унеможливають поглиблення взаємодії між валютами. Німецькі методи торгівлі поборюють лише тому, що вони унеможливають біржові та валютні спекуляції.

Ніякий натиск зі зовні не змусить Німеччину змінити її господарську політику. Важка доба репарацій навчила німців, що

ПРАЦЯ

становить велике багатство народів. Завдяки знятій праці Німеччина устabilізувала валюту, вратувала народне господарство. Але є нестачі, які годі заповнити працею: при ніякому зусиллі не можливо збільшити продукції засобів

ПРОХАРЧУВАННЯ.

На те є два способи: побільшити державну територію, або купувати харчі за експортовані товари. Під цю пору береться під увагу лиш цей другий шлях. Німеччина мусить дуже багато експортувати, щоб прожити — нарід або буде експортувати, або загине.

Прохарчування Німеччині було б куди легше, якщоб 1919 р. переможці не були їй забрали кольоній, які зрештою є зайві для їхніх теперішніх володарів. Наслідки цього лиш такі, що міжнародна торгівля захитана, а переможці обтяжують свої бюджети

ЗБРОЄННЯМИ.

щоб оборонити загарбання кольоній. Це що правда збільшує дивіденди фабрик зброї, але становить прикрий тягар для держав і народів. Чи не дешевше було б звернути Німеччині її колишні кольонії? Німеччина бореться за них, як за право до життя — для інших вони зайвий тягар.

ПРОТИ ЗВОРОТУ КОЛЬОНІЙ

Німеччині видають здебільша такі аргументи:

1. Німеччина не адмініструвала ними добре до війни,
2. Німеччина розбудувала б їх на стратегічні бази.

На перший заміт треба відповісти, що Німеччина не мала часу виробити доброї кольоніальної політики, вона володіла кольоніями за коротко. Це так само, якби закидувати якісь державі, що вона не мала залізниць перед 100 роками. Нестійкий і другий заміт: Німецький нарід настільки великий і безздатний, що не потребує черпати людського матеріалу для своєї армії з колірових рас.

Німеччина мусить і далі розбудовувати свою збройну силу, але вона

НЕ ХОЧЕ ВІЙНИ.

Вона хоче добрих взаємин з Англією, Америкою, Францією та з усіма іншими державами; націонал-соціалістична Німеччина не має ворожих намірів супроти нікого. Зате в деяких демократичних державах штучно підсичується ненависть до тотальних держав. Деякі американські і британські політики типу Купера, Черчіля, Ідена чи Айкса — це справжні апостоли війни. Міжнародне жидівство намагається спровокувати війну з Німеччиною зі жадоби мести.

ЖИДІВСЬКІ СПРАВИ.

Англія для англійців — ствердив Гітлер, Франція для французів, Німеччина для німців. Німці не хотять чужого панування ані чужого елементу у своїй державі.

Ті, що жалують жидів та захоплюються їхнім культурним дорітком, повинні тішитися, що Німеччина дає їм жидів до диспозиції

ЧОМУЖ НЕ ХОТЯТЬ ІХ ПРИНЯТИ ДО СЕБЕ?

Зрештою можливо, що європейські народи, яким так важко дійти до порозуміння, порозуміються у цій справі. У світі є чимало теренів, здатних на кольонізацію.

Коли міжнародне жидівство спровокувало війну проти Німеччини, це доведло не до перемоги більшовизму, а до винищення жидівства. Чи європейські народи мають проливати кров в обороні жидів? Гаслові „пролетарі всіх країн єдналися“ тобто протиставити гасло:

„НАРОДИ СВІТУ, ВИЗНАЙТЕ СПІЛЬНОГО ВОРОГА“.

На закін

ПРОТИРЕЛІГІЙНИХ ПЕРЕСЛІДУВАНЬ

Гітлер відповів, що німецький уряд нікого не переслідує, не замикає церков, не впливає на догми. Уряд звільняє від податків церковні добра, дає субвенції. Коли церковні кола недоволені, Німеччина може відділити церкву від держави, так як це зробила Франція. Але уряд не стерпить ніяких протидержавних виступів духовенства, яке також обов'язує загальне законодавство.

Коли деякі закордонні чиники виступають в ролі оборонців релігій, вони роблять це виключно з політичних мотивів. Коли ні, так чому вони не зареагують на те, що діється в СРСР і в червоній Іспанії? Чужинцескі втручання в обороні тих, що ослаблюють державу, можуть хіба ще скріпити репресії.

В останній частині своєї промови Гітлер порушив міжнародні справи.

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕСПАНІ

помогла Німеччина цілком безінтересовно, щоб оборонити Європу перед більшовизмом, щоб усунути з Іспанії загрозу, перед якою стояла колись сама Німеччина.

Німеччина співпрашає в боротьбі проти більшовизму з двома культурно найстарішими великоддержавами заходу і сходу. За час 1000-літнього сусідства німці жилися

З ІТАЛІЙЦЯМИ.

У XIX. столітті ці народи змагалися за незалежність, в XX. столітті — проти червоної анархії. Німецько-італійська солідарність тісна. Хай ніхто не робить собі ілюзій: Колиб Італія вмішалася у якунебудь війну, Німеччина стане по її боці. Вартість італійської армії тепер велика, як це виявила абіссинська війна. Оцінюємо консеквенції нашого становища і холодно глядімо їм в очі. Гітлер висловив подяку Муссоліні за його становище в осіні 1938. р. та спинився на противільницькій праці

З ЯПОНІЄЮ,

підкреслюючи її героїчні змагання на далеко-східному фронті.

СУПРОТИ АНГЛІЇ ТА ФРАНЦІЇ

не має Німеччина ніяких територіальних претенсій, за винятком кольоніальних. Нема німця, який бажав би труднощів для Англії, Гітлер вірить у мир.

Коли протинімецька пропаганда у радію та у фільмі не припиниться, Німеччина зареагує таким самим засобом.

Приязні взаємини

З ПОЛЬЩЕЮ

є важною підпорою європейського миру; вони вплинули на успокоєння минулої осені.

ЧЕХО-СЛОВАЧИНІ

побажав Гітлер, щоб вона як найскорше дійшла до внутрішнього успокоєння. Опісля Гітлер обговорив відносини Німеччини до інших європейських держав та Південної Америки; він спинився на приступленні

МАДЯРСКИНІ І МАНДЖУРІ

до протикомуністичного пaktu.

Над відношенням між Німеччиною і

ЗЛУЧЕНИМИ ДЕРЖАВАМИ

тяжить твердження ворожої пропаганди немовби Німеччина загрожувала американській незалежності. Тимчасом Німеччина і не думає мішати до американських справ, але домагається, щоб і Америка не мішалася до німецьких справ. Відношення Німеччини до держав

ЛАТИНСЬКОЇ АМЕРИКИ

не повинно обходити нікого постороннього. Краще хай усі держави цікавляться своїми справами — вониж усі мають власні питання до розв'язки.

При кінці промови Гітлер вказав на шлях, яким Німеччина перейшла від давнього партикуляризму до нинішнього

ОБ'ЄДНАННЯ.

Давні німецькі вожди, князі, королі були лиш орудами у руках Провидіння, яке вело німецький нарід до єдності. Треба дякувати Богові, що саме за теперішнього покоління завершився процес об'єднання, який триває від 20-ох століть.

Промова Гітлера тривала понад дві години. В понеділок пізнім вечором передали її в перекладі французькій, чеській, словацькій та інших радівиславній.

Промова прем'єра Берана.

РЕВІЗІЯ ГРОМАДЯНСТВА. — МІЖНАРОДНЯ ПОЛІТИКА. — ЗМЕНШЕННЯ АРМІЇ

На маніфестації над єдності чеської молоді виступив прем'єр Беран, в якій закликав програму уряду.

Програма відбудови держави ділиться на два етапи: деякі завдання треба перевести негайно, інші до кількох років. Треба всім дати працю та рівномірно поділити доходи.

Небавом відбудеться ревізія громадянства.

Архiepapxіaльнi вiстi.

Радником Митрополічної Консисторії іменований о. Дубинич Євген, парох церкви св. Ан. Петра в Празі у Львові.

Правом уживання фіолетового колпана і червоного пояса наділені: 1. о. Соосенко Космофонт, парох Конюх помірного деканату, 2. о. Хавалка Іван, парох Хмільна домініканського деканату.

Членами Митрополічної Школярської Ради іменовані: 8 духовників: о. Давронич Юліан, о. д-р Задісний Михайло, о. Лисинський Василь, о. Хмільовський Микола. З мирян: д-р Коняк Іван, Кузьмич Володимир, д-р Левинський Володимир.

Канонічну інституцію на парах дістав: о. Платонівський Володимир, парох Курюнич єпископального деканату, на Волоці.

Земідавець дістав: 1. о. Водяничук Михайло, сотрудник у Турі Великій домініканського деканату, в Турі Великій 2. о. Дубинич Микола, землевласець Роогірча Любимського, в Любимі. 3. о. Ваврич Василь, парох Кришного грималіського деканату, в Грималоні.

4. о. Коняк Василь, парох Лодина домініканського деканату, в Кушівській галицького деканату, в Кушіві. 5. о. Косаковський Едмунд, парох Кулашова галицького деканату, в Лодні домініканського деканату, 3. о. Оршків Іван, сотрудник у Пітричах олександрійського деканату, в Курюнічах єпископального деканату. 7. о. Прохор Петро, парох Грималона, в Кришні грималіського деканату. 8. о. Ратня Степан, сотрудник у Тернополі, в Тернополі. 9. о. Фарада Марія, капелан С. С. Васильків у Підлужному-Каміні, в Підлужному-Каміні. 10. о. Фурієвич Володимир, архієпископ Митрополіції, у Савині домініканського деканату. 11. о. Якимів Михайло, після прийняття до заводу АБЕРАТІ з архієпископської архії, в Пальчичіх помірного деканату.

Сотрудники назначені: 1. о. Володимирський Євген, сотрудник у Кушівській галицького деканату, в Славському галицького деканату, 2. о. Лисинський Іван, після повернення зі служби в хордовом, у Красній помірного деканату, 3. о. Рихальський Євген, сотрудник у Підберезі бохемського деканату, в Верейнічах помірного деканату.

Сотрудники назначені: 1. о. Володимирський Євген, сотрудник у Кушівській галицького деканату, в Славському галицького деканату, 2. о. Лисинський Іван, після повернення зі служби в хордовом, у Красній помірного деканату, 3. о. Рихальський Євген, сотрудник у Підберезі бохемського деканату, в Верейнічах помірного деканату.

МИХАЙЛО РОМАНИШИН.

Крива рука

Часом, як гострий вітер повіє проти бігу ріки, тоді поверхня води морщиться і хвиля намагається одна одну, адує угору за вітром, а нам тоді здається, що ріка раптом завернула в бігу і пливе до джерела. Але стихне вітер, хвиля задержується в бігу, стають, крутяться на місці, немов надумуючись кудись йти, чути під собою струм, що неспинно жене вперед, заворачують і пливають як данино, послухні законам вітру, сонця і руку.

Не знаходимо причини, чому мені не порівняти б Івана Беззуба, тепер Криву Руку з бистрою рікою, гострим вітром, сонцем і законами руху та гравітації. Бо, якщо є на світі ріки, то є також і люди, а між ними є Іван Беззуб, тепер Крива Рука. Вітер однаково не нам в очі, сонце на темно смалить нам лича, але ми тоді не звертаємо за вітром, як водні хвилі, а йдемо все вперед, щонайбільше зупинимось і перестанемо бурю. Єдиний один вилазок в нашому житті, коли ми повиннімо подібно, як підчас бистрого вітру поверхня ріки. То — війна.

Війна шкереберть перевернула спокійне плесо життя Кривої Руки. Напевно, не було воно таке спокійне, як виглядало назовні, але що кому до того, що неспокійна натура Івана Беззуба кинула його, як вітер хвилю, з гир до шумного міста, в німеш обернула всі добрі, збори і всі добрі, як і зробила його жорстоким. Іван Беззуб став отаким жорстоким, яких шодня стрічаємо на вулицях міст держави, які виступають та виступають теснісно під

Всі, що приїхали до Чехословаччини по 1918 р. будуть мусити виїхати.

З Німеччиною Чехословаччина буде жити все у приязні. Вона не буде заключувати договорів, звернених проти когонебудь.

У всьому культурному житті мусить проявитися християнська мораль.

Чисельний стан армії зменшиться.

коллабського деканату. 4. о. Толоша Петро, сотрудник у Кропивницькому калузького деканату, в Пітричах олександрійського деканату, 5. о. Хавалка Іван, сотрудник у Підберезі бохемського деканату, 6. о. Шранович Олександр, сотрудник у Городку, в Тернополі.

Померли: 1. о. Бордух Іван, парох Турі Великій домініканського деканату і член помертвого фонду, помер 29 листопада на 71-му році життя в 40-му священицтві. 2. о. Возник Андрій, катехит у Львові, помер 18 листопада на 66-му році життя в 40-му священицтві. 3. о. Громницький Володимир, поч. епископ. Митр. Кал. парох Тернополя, помер 25 листопада на 76-му році життя в 58-му священицтві. — 4. о. Сенчук Опустир, парох Кушівського калузького деканату і член помертвого фонду, помер 8 грудня на 49-му році життя в 21-му священицтві. 5. о. Ілєнкіа Володимир, 6. землевласець Клепарова львівського деканату, публіцист, був редактор „Правди“, ініціатор будови першої на Клепарові і член помертвого фонду, помер 1 грудня на 40-му році життя в 18-му священицтві.

—О—

Змова проти сіямського короля.

В Сіямі викрили змову, що мала на меті повалити короля. Переведено чимало арештувань та ревізій. Посадника столиці ув'язнено, 12-ох старшин припинено у службі.

—О—

Пат інформує...

ПАТ повідомляє: Заслужений „карпаторуський“ діяч пос. Августин Штефан, який перед розв'язанням усіх політичних партій у Карпатській Україні намагався оснувати „карпаторуську“ партію та зголосити до виборів „карпаторуську“ листу, мусів утікати до Румунії.

Можемо успокоїти Редакцію ПАТ-а, що А. Штефан навіть не думав утікати з Карпатської України, з тої простої причини, що він там займає дуже високе державне становище: начальника міністерства культів та освіти. Коли хочеться інших інформувати, добре є бути самому поінформованим...

дверима бюр, інституцій, крамниць і приватних домі.

Іван Беззуб любив війну. Любив її ще більше, як свою першу, жовтоволосу Ганку. Війна — то була його природа, незбагненна, нерозкритта, повна небезпек і несподіванок. Тому було йому якось нудно, як хуртовина вищула і життя, хоч-не-хоч, мусило завернути на давній шлях. Іван Беззуб вернувся до міста і, що зробив найперше? — закликав товариство жабраків під назвою „Братство Кривої Руки“. Сам назвався шефом Кривої Руки і звідти пішло його нове порекло. Іван Беззуб зник, а з'явився Крива Рука.

Жабракувати то не така легка річ, як казати і уважати пани. А ще повоєнні часи змінилися страшенно, люди стали не ті — зубожіли, стверділи, знеможливі. Професійна організація жабраків стала, на думку Кривої Руки, необхідна. Ставши шефом Братства Кривої Руки, Іван Беззуб не міг уже виконувати своєї професії, тобто, він сам уже не міг жабракувати. На його голову спали куди важніші справи. Треба було завідувати організацією, треба було знати все, що „діялося в терені“, приймати звіти, збирати склади, обділяти хворих і тих що в різних причин не могли день-два чи навіть довше виконувати професійної праці.

Крива Рука виконував свій уряд надзвичайно справно і гладко. Він поділяв місто на райони і на кожному районі призначив відповідну кількість членів. Але скоро показалося, що професійна солідарність поналізу розсипалася, як на сонці дерев'яні скалки. Вийшло тоді, як більшість почала нарікати, що не всі райони однаково щедри на асигнування і одним доводилося тьопати занадто довго, щоб вижебрати на скільки хліба, а другі без більших дусил і спе-

3 нових видань.

НАРОДНІ ПІСНІ З ПІДКАРПАТСЬКОЇ РУСИ
Зібрані і зредигувані д-р Філарет Колесса. Мелодії і тексти. Відбитка з Наукового Збірника ТН „Просвіта“ в Ужгороді, річник XIII—XIV, Ужгород 1938.

Заслужений на полі української етнографії автор, д-р Філарет Колесса, використав свій багаторічний побут у Карпатській Україні досвід 1920-х р., щоб зібрати та опрацювати новий, досить значний і цінний матеріал народних карпаторуських мелодій (130 з 29 варіантами), що походять із сімох місцевостей Підкарпаття, української, севалюської і межилабірської округ та кількох підкарпатських українців у Києві: Бачка. Найбільше число пісень записано в Невизьким коло Ужгороду і в Ракові коло Теречина.

Хоча пісенний матеріал у значній частині походить від одиниць інтелектуальних і літературних, проте великий науковий досвід автора, чутлива орієнтація і проникливий підхід до проблеми роблять цю публікацію з наукового погляду вельми цінною. Крім цього вона є для ширших кол нашого музикального громадянства, яке під цю пору так живо цікавиться всіма справами Закарпаття.

Ця збірка пісенного матеріалу з Закарпаття є прорічним доказом і найкращою ілюстрацією вірного засвоєння (зробленого вперше д-ром Іваном Пивхенечем), а саме, що мовний та етнічний діалект населення Карпатської України є тільки полудневим продовженням такого ж діалекту галицько-українських південників, бойків і гуцулів. Показання цього факта є в різних прикладах збірки, до яких не можна не звернути уваги автора паралелі і вірних пісень з етнографічних збірників мелодій і різних частин Галичини.

Д-р Ст. Лосицький

Чи знаєте, які заслуги показав „Просвіта“ на національного добра? Якщо так, то знайте свою нитку у прапор „Просвіти“!

Гидеться молоді б'ють університет.

На вічу, що відбулося 30. п. м. на львівському університеті, зібрана молоді злізла прапор „Слова Народного“, рішила проголосити Мовний б'ють університету й одностайно страйк на всіх високих школах у Львові. Мовні польських студентів має спричинити виступ з в'язниці двох студентів мелодій, у яких з'явилися бомби. Вчора післяполудня і минулої вечора студентів дійсно б'ють університет.

ціального хисту випрошували по 5 а то і більше золотих. Хоч як Крива Рука не любила ким ділитися владою, проте довелось йому значити „районових відпоручників“, що мали завдання розподілювати людський матеріал поповідно до ґрунту: дельних і досвідчених діти в найбільш неприступні місця, куди (з сміливих свідати там, де досить було покласти на землю капелюх і вигрівати до сонця, як ти вчора і повороту до товариства.

Крива Рука цупко держав свої відпоручників у руках, а різковолосого парубка Тараса Найду, що але справлявся у цьому районі давав до ким найменше, без суду і проку роздавав Трохимових любинців, виправляв брата голому сидінню і вигнав на сто вітрів парубка Була, правда, в тому й особиста помста Трохим шораз частіше поплакав до сонця Параску, що тішилася сонячними шифрами про те всі скрито мовчати, бо не хотів відступитися з Трохимом долею вигнання, заставляючи на голод і переслідування організації. Маючи на Руку одностайний погляд його брата погляд мав суворий і руки мусунасти і стало на вислуженого сапера 76 року в ської гвардії. Жилоса йому вигідно. Параску значував собі сам, гроші були. Параску брало між своїми із пословичних парубків. Пилив час гучно, по містечку. Рука рослався. Кілька разів доходили до нього хви, що проти нього ходять і б'ються в танцюються республіканського устрою з танцюються більшої свободи, але ті скажи були ж не муржіт котика, що не важиться викласти на куди страшнішого і меткого шуря.

Далі далі

Сторінка без політики.

Між божевільними Кульпаркова.

Нераз не один львівянин попавши у люту, послав когось „на Кульпарків“, чи каже, що він звідти прийшов. Та мало хто з тих, що знає цю слова знає, як виглядає заведення, де мешкають люди з деякими порушеннями розуму у міжку. Один львівський журналіст Ш. Шпунд видав саме книжечку п. з. „Місто божевільних“), де у формі репортажу знаходимо цікавий матеріал про життя мешканців кульпарківського заведення.

Трохи статистики.

Кульпарків це не один дім, а ціле містечко, осаджене з будинків і парків. Це найбільше заведення для божевільних у Польщі, де живе 1000 хворих, а яких ледви 17 проц. платять за їжу, харч і лікування. Більшість із них живуть тут довільно як „безнадійні“. Передовсім кілька цифр. За минулий рік було там 37 проц. ризикотворців, 29 проц. гр.-кат. і 30 проц. жидів; 51 проц. нежонатих і незаміжніх, 41 проц. у похворілому стані, 8 проц. удівців, 72 проц. з нижньою освітою, 7,6 проц. із середньою, 7,3 проц. неграмотних і 5,1 проц. з освітою вищою; 24 проц. хворих на хвороби, 15 проц. без професій, 10 проц. ремісників. Найбільше божевільних неадекватних психічним розладом — 731, умово нерозумних (діотів) 104, епілептиків 87, з похворілим паралізом є 78. Умирає там людей дуже мало; умови хвороби належать до таких, що з ними можна дожити до пізнього віку з не порушеним організмом.

Що говорять про себе.

Перших божевільних можете зустріти в садибі на прохаді. Деякі вже від перших слів зраджують свою хворобу. 45-літній чоловік з умілим дивом Квасімо з Віктора Гюґо „Нотр Дам“ каже, що зветься Юзю Ен-ен і рахує так гроші. — Маю, 8, 10, 8, 2, 3, 10 і 4, разом два рази два і п'ятьдесят.

50-літній жид, що говорить по англійськи, каже, що він король Льорт Герман Плахте, у 1907 р. одоїв Африку і має два тисячі і два мільйони війська. 70-літній чоловік, що працює у працьотворенні називає себе „домашнім цісарем“, що зветься Александер Антін Леопольд і з дому Квечінський-Габсбург. Він — цісар з стору народнього костела і присягав з регуляції Богові і народів, урядові та війську, церкві та костелів, а всі свої ордери віддає регуляції в машинерії. Той цісар є з професійним організмом і грає підчас богослуження зовсім добре на органах, як теж совісно перебуває в працьотворенні.

Ті, що працюють.

Кульпарків має різні робітні, де хворі виконують усілякі професії. Безділля найгірше впливає на психічний стан і ті, що можуть відвернутися від своїх думок у працьотворенні роблять не дуже вражіння нормальних. У ткальній якийсь Юзю з опаленою головою працює майже з п'ятидесятирічною силою вже 30 років і „почуває себе дуже приємно, бо має 48 років і робить 13 метрів прилі денно“. Є тут спеціалісти від хімії, ліки, коців, що різють ножницями клаптики та дасочки матерії цілими роками ті самі, інші роблять червонки або дерев'яні ложки. Коли спитайте будького з них, що він робить і навіщо, можете почути такі відповіді: „Я був 13 років у Америці, а моя родина мешкає звідси вже 36 років. Я м'є уже 36 разів бути в неї, але тільки 36 разів робити те саме, бо це мій обов'язок. Кажуть і м'єш!“ Один, що виробляє апарати пояснює свою роботу так: „Я в цивільному є приватний урядовець, а саме дерев'яного апарату, себто дерев'яний маніпулянт, але те, що роблю ось що. Я роблю цього на сотні, щоб люди мали на чому спати. Але я з Бродів і хто мене не засудив, отже дайте мені таку роботу до життя“. Один із краєвців плачав працьотворенні повторює: „Я хочу бути чоловіком!“, а інший Антін справді приймав вертгаймівський закон коного типу. Це така російська людина, то такий патент, що його нема...

Інтелігенти.

Винятний тип божевільних — інтелігенти. Вони з читачів не відлучаються, що є там поет, який інтелектуально легко може вірити, переконувати

їх на відбитковому папері і кількадесят помиринків роздає тим, що цікавляться поезією. Він пише під псевдонімом екскардинала Скох-пастерника. Великі поеми він називає сонетами. Вони мають оригінальні заголовки, всі в модерному дусі, нпр. Хрін у футералі, або Сардинки у фразмузі. Один із них п. з. „Мрійник розбитий на морі“ перекладаємо для тих, що не люблять модерної поезії, щоб могли ствердити, що цей вірш не є ні трохи гірший від численних у збірках деяких наших поетів

Упавши з життя постументу ляг у небутті, як моряк без сприймань утопі — залициня, ледви нас доходить зі світа споряджання його руїна —

так творів відступив несито

у низці своїх мандрів, їх дослідів, що сонце зі спокоєм, сумлінням, кермою акуратності. Стільки проте залягає достроєння неподатності до мрійливої появи доповнюваній життям

Чи-ж бо справи здати не вміють або сну

боронять навали перед надміром лаштунків невтомих з досить катастроф, подій, змагань невідомих?

Більшість інтелігентних божевільних поводитися так, начеб вони були зовсім нормальні; вони спокійні та чемні. Тільки в деяких несприродний блиск очей або обривисті жести вказують на внутрішню захитану рівновагу.

Жіночий відділ.

Дуже прикре вражіння робить жіночий відділ. Багато між пацієнтками зачитується у книжки, які немилосердно нищать. Одні неадекватно манією релігійною, інші носять у серці якийсь родинний смертельний біль. Ось одна чудово грає на фортепіані — мала колись бу-

Ф і р м а
М. ГАНДЕЛЬМАН
Львів — Лесівна 27.
влаштував від 30. січня до 28. лютого 1939

Традиційний Білий Місяць
зі знижкою від 25% до 40%

Увага!
Безплатні премії в Білій Місяць:
При закупці товарів на зол. 10.— даємо задури 2 серветки.
При закупці товарів на зол. 20.— даємо задури 2 стирки.
При закупці товарів на зол. 30.— даємо задури купон на модну блузку.
При закупці товарів на зол. 40.— даємо задури об'єм 6-осібний.
При закупці товарів на зол. 50.— даємо задури купон вренелі на шифроне.
Замовлення з провінції поштою за підписом відомою поштою.

ти великою пійністкою, друга добирає рими, третя лежить як колода вдівлена у стелю, четверта спаралікована повторює невпинно сонним голосом:

— То я піду з тобою на Йордан, на Йордан я з тобою. І буде відпуст, кохана!

Одна українка напів гола, з простиралом на голові, молюда, але поморщена шепоче: „Я вірю в одного Господа, а ти не віриш, батире! Га! Я вірю в одного!“

Є й такі, що можуть сидіти тільки у каптані безпеки, бо вони дістають напади і загрожують сусідкам.

Кульпарків має окремий відділ біснунатих і пів біснунатих, що кидаються і готові розірвати всі зверхні перепони, які тримають їх у мурах лікарні.

Між божевільними можна знайти не менше типів та недужих на різні манії, як і серед здорових. Хоч вони посортвані на групи, майже кожний має якусь малесеньку шрубку, що накручує весь його духовний механізм і забарвлює світ на інший колір. Якби була змога поставити ту шрубку на нормальне місце — людина була б цілком нормальна.

Українці й араби.

Арабський нарід, що обсів Середземне та Червоне Море і сусідні набирає щораз більше свідомості своєї національної єдності і своєї сили та значіння в світі. Араби своїм характером, своїми чеснотами, а навіть налогами мають багато схожості з українцями; навіть браком згоди, єдності, „отаманщиною“ вони схожі на українців. Їх чуттєвість, сердечність, якби взята від нас. Їх танки порібні до наших, головню аркан, а навіть співи, мелодії дуже подібні до українських (головню до наших весільних мелодій). Це і чужинці помічають. Нпр. поляк Радзінський, описуючи свою подорож по Трансйорданії, пише: „Спів тих трьох арабських бездунів... Не знати звідки приплила раптом згадка про селянських хлопців на Во-

лині, що виганяють в теплі, літні вечори коні на пасовище і співають на ціле гора, подібно як ці бездуні, старі пісні про отамана Дорошенка, про кривавого Гонтю і козаків... так зовсім подібно „завають“ араби“.

В середніх віках між українцями і арабами були часті взаємини. Українська перекладна література мала не одну цінну арабську річ.

Також цінні дорогі вироби і дорогі матерії спроваджували на Україну від арабів, головню з Дамаску.

Нинішні араби знають багато про Україну і українців і пишуть часто про нас у своїх газетах. Подають нпр., що лише український нарід поза арабами, є такий пригнічений як вони.

Ради для батьків.

Ось кілька пересторог характеристичних для американців, які наводимо за американською пресою.

1) Не давайте дитині ніколи всього, що тільки захоче, особливо як довго плаче і кричить, бо зашпите в ній таку впертість при її забаганках і примхах, що дитина стане тягарем собі та іншим.

2) Не показуйте ніколи дітям, що ви щодо їх виховання дуже різнитесь. Батько нехай не говорить про маму без пошани, а мати нехай не змальовує батька як чоловіка без серця, тірра не тощо. Бо інакше діждетеся напесня, що діти не будуть мати для вас найменшого поважання і любові.

3) Навчайте дітей амалку молитви в поможності. Не говоріть при дітях неправди, не клеветі і не прозивайте інших.

4) Не годиться, щоб діти були свідками непорозуміння і спорів між батьком і матір'ю. Не беріть їх на судили, аби рішати між вами, бо діждетеся з них на п'яніші роки таких немилосердних судів, що гірко цього покажете.

5) Не поступайте так, щоб дитина мала якнайліпше переконання про себе. Не захоплюйтеся занадто над її музичною, талантом і хистом — у дівчат над їх красою — бо виховате собі з тих „чудесних дітей“ таких „забогавлє“, що агори, гордо дивитимуться на своїх товаришів, а пізніше і на нас самих, а з доньок діждетеся заздрих цнць.

6) Не дозволяйте дітям читати без розбору все, що їм попаде в руки, бо введете в їх серця і голови хаос і всяку нечисть.

7) Мати нехай не стріється при доньках та нехай не говорить з ними про стрі, анібагнати моди, та про те, чим і як можна найбільше приподобитися, бо навчить своїх доньок порожнечі, змисловості, залициня — звідси вже недалеко дорога до розуму.

8) Не давайте дітям багато грошей на дурині, а коли даєте, то стежіть, на що їх видають. Бо інакше легко навикнуть до розтрятності і переймуться засадою, що на тім світі шаста без грошей нема.

9) В картанні дітей не будьте легкодушно лагідні. Коли дитина говорить неправду, заважає молитву, уживає грубих слів, не ставтеся до вас з належнотою пошаною, не дивіться на те все крізь пальці. Але як зіб'є нехотіти горнець, тарілку або склянку, не карайте її за гостро, аби дитина не переконалася, що властиво лише ті промахи мають якийсь значіння, що потягають за собою матеріальну шкоду, а на інші можна махнути рукою.

10) Не говоріть при дітях з легковаженням про їх учителів і вчителів, бо ваші уваги перебіжжені і несправедливі, розмивають у дітей пахил усе критичну, на все нарікати, себе уважати чимось надзвичайним і дивувати.

Львівський і тютюний сприяють умовий розвитком

В головних ролях: король тенорів Беняміно Пієлі і Мар'я Цеботар: співаčky опери в Мілані. Режисер: Карміне Гальоне, — виробництво Ітада-Філім. — Всі Яхто послухати гарного співу і побачити мистецьку гру!

Закля: 2. лютого. Четвер.
Ст. ст. 28. січня 1939.
† Екклія Вел. пр.
Лат. Матері Бсого Гром.
Сонце: схід — 6.58, захід — 16.15.
Місяць: схід — 14.02, захід — 5.41.

— Хто хоче познайомитися з думками Mein Kampf, нехай читає: Д. Варнак: Таємниця організації. Вид. Вісника, Львів, Чарнецького 26. ціна 1.50 зол., де знайде думки А. Гітлера про цю справу. 271

— На даєсінгу „Молодої Громади“ в середу 1. лютого навчитесь новий український саль-
новий танок „Веселка“. Вступ для членів і заці-
кавлених гостей. Початок в год. 20-й. 277

— Космео — Львів, Миколай 7, фахово пора-
дить, Вам Пані, як раціонально плескати вроду.
2933 15-20

— Сьогодні, вівторок, 31. січня, відбудеться концерт піаніста та композитора Павла Ковалева, відомого за кордоном із численних виступів у всіх музичних осередках. У програмі твори Баха, Бетовена, Шопена, Сярябіна та Ліста.

— Крутянська Академія. Заходом Філії Товариства Українських Наукових Викадів ім. І. Могилу у Львові відбудеться 5. лютого в 12-й год. зборудне в салі театру „Рікшородностей“ Крутянська Академія. Білети вступу можна набувати в днях 2.—4. лютого в Союзному Базарі від год. 15.—19. та в дні академії від год. 9. при касі.

— У дні 1. лютого не буде шкільної науки. Міністерство освіти пригальовало урядово, що день 1. лютого, як день Імани президентів Москайського, вільний від шкільної науки.

— Арештування. Дня 29. січня в год. 6.30 рано переїздила поліція ревізійно в Андрия Луцька. уч. VIII. кл. Малої Семінарії, замешкалого у Львова при вул. Оброни Львова 3 (Мала Семінарія). По ревізії арештувала й вивезла його з Львова до Костополья на Волині. — Дня 26. І арештувала поліція о. Володимира Бутка, пароха села Ветлини, пов. Лисько. Причина арештування невідома.

— Кари на свещеника. Помітне старство в Лиську покарало о. Миколу Габака, адміністратора парохії сіл: Лопішка—Тискова—Бук. пов. Лисько, карою 50 зод. за поставлення ювілейного хреста в 950-ліття хрещення Руси-України. Те саме старство покарало того самого о. Миколу Габака ще другою карою в сумі 10 зод. за збірку на „Рідну Школу“ підчас весілля в Івана Михаличівна з Тискови.

— Нові поштові марки в Польщі. На днях мають з'явитись нові польські марки з нагоди відкриття міжнародних лещетарських змагань у Закопаному.

— Вкинули димову свічку до крамниці з оловцями. 28-го січня пізнім вечором у Львові прибув Томішського ч. 9 група кількадецятих людей, що не були студентами, вкинули до крамниці з оловцями І. Альтера димову свічку. Свічку висунув Альтер на вулицю, де вона згасла. На вул. Подільська записники втіли.

— За протинациалістськи демонстрації. У Львові почалася розправа в оточенні суду проти кількох польських студентів, урядовців та одного симпатизуючого учня за протинациалістські виступи 10 листопада м. р. Биття шибів у жидівських приміщеннях за побори життя. Акт обличування являє собою список кімнатників-жидів і жидівок яких побито, або вибито їм шибів. З підсудних тільки один, а саме агітатор симпатизуючий учень Лвиг признається до нього.

— Сама стягувала собі свої претензії. Осини
Малага, зменшила при м. Явнєвській рини
сама собі стягнути претензії від шофера Васи
Гимкова, який вивіз їй був 208 год. і доробив

собі трьох мужчин, які творили окрему гвардію безпеки, вдерлася до мешкання Тимкова й забрала з його мешкання гардеробу вартості 400 зод. Очевидно, пошкоджений повідомив про несподіваний напад поліцію, яка веде в цій справі слідство.

— Львівська хроніка. До крамниці Діни Гофман при вул. Замковій вломилася злодій, які забрали чай, каву й тютюн, усе вартості 200 зол. — 29-літня Леонадія Біла зі Сигнівки поперетинала собі жили на руках. Самовбивницю відвезли до лікарні. — До бюро фірми Фінкельштайн і Фель (склад заліза) вломилася злодій і розбивши касу вкрали 1.000 зол. — З фабрики бляшаних пушок Вольфа Вайнреба при вул. Янівській украли невідомі злодії 12 трансмісійних поясів вартості 150 зол. — Вночі з суботи на неділю III і VIII. поліційний комісаріат перевів облаву на своїм терені, підчас якої поліція придержала 32 особи, підозрілі в різних злочинах і проступках. — Віктор Себастьян переходив у неділю перед полуднем хідником вул. Офіцерської біля заведення ім. Стшалковської, поховану в сніг звихнув ліву ногу. Поготивля відвезло його до лікарні.

— Минулоосінні події перед станиславівським судом. У Станиславові почався процес проти 18 селян із села Лойови, пов. Надабрна, за те, що вони мали публічно накликувати до політичного переступства.

— Польські „гарцерки“ готуються на війну. Польська преса повідомляє: Унормована останніми часами служба жіночих організацій З. Г. П. („Зв'язок Гарцerek Польських“) на випадок війни передбачує як основну форму цієї служби т. зв. поготівля. Інструкторки і старші „гарцерки“ обов'язані вже тепер вибрати один з таких службових приділів у разі війни: 1) помічну військову службу; 2) службу в поготівлю „гарцerek“, або 3) заступну службу від організації Військового Вишколу Жінок.

— Вбивника кс. Штрайха повісили. Як відомо, убивника польського священника Штрайха Любоні Лаврентія Новака засудив суд на кару смерті. Прохання Новака про помилування президент відкинув. До Познаня приїхав 28. ч. м. кат. Брави, які уночі виконав присуд на Новакові.

— Пластуни у ролі детективів. Ірвом англійським пластунам удалося недавно відіграти з успіхом ролі розвідників. Хлопці Оклей, Сефін і Тайсон стрінули за містом якогось чоловіка, який відразу видавався підозрілий. Вони рішили пластуномським звичаєм слідкувати за ним. Хлопці почали перекрадатися поза кущі, не спускаючи підозрілого мужичку з очей. Іх побачення оправдалися, бо незнайомий підійшов до авта, яке стояло замкнене при дорозі, вийшовши заміж та почав у чужому авті господарити. Тому, що незнайомий виглядав на сищика, то хлопці не заважилися самі його зачіпати. Тоді вони рішилися швидко на новий план. Одного зпоміж себе, який мав славу найкращого бігуна, вислали до найближчої поліційної станції. Самі пішли далі за злодієм, який облюнувшись в чужім авті, хотів якнайшвидше шепнути. Коли хлопець вернувся із поліцистами до авта, не застав ні товаришів, ні злодія. Молоді пластуни залишили за собою замітні сліді пластуномськими знаками і небавом поліція дігнала злодія та молодих детективів. Злодієм виявився один небезпечний злочинець, що з ним поліція шукала вже від довшого часу. Всі три пластуни-детективи дістали за свою проповідь окреме відзначення.

[illegible]

— Біла! підійди ближче! Із твоєю своєю жовтень, Поділула у Бреду (Франція) листувати мені повідомлення телефоном, що в зоні прибула. Рішалою вимогою жінки, жінки Саос. Коли по дитині прийшла до того дому, то зустріла не хорону дитину, а її Саос. Як лікарі стверджували, Саос лінула вже перед вісімдесяти літми. Біла її твоя сиділа її любовниця, смеритованій під

старшина мариновки Віктор Шуляр. Свідок ствердив, що п. Саос поранив П. Кохана під час піаністі ударам важкої пляшки. Відтак він не напіважив жінку до спальні, розібрав її до живота до ліжка. Кілька годин піаністе ранив свою вину. Він заявляє, що свою любовницю знайшов мертву в пивниці.

— Запір. Вже старі майстри лікарської кати
словодовідної з призначенням про призначу іду
„Францішка Йосифа“, з призначеном, що заступ
найбільше довіряє як засіб на

УВІЛЬНЕННЯ ЗАСУДЖЕНОГО СВЯЩЕННИКА.

Окружний суд у Тернополі в особі зрі-
Чирського засудив о. Володимира Кунинь-
пароха в Оріхівцях, за проступок зі ст. 281
І кз. на 6 місяців в'язниці з завішанням ви-
дання карі на час 3-ох літ. Проступок з на-
шої статті добувич з суд І. інст. в тому, що о.
Володимир Кунинський зажадав від свого па-
рохіянина заплати квоти 5 зол., чи пак 3 зол.
за видання метрики і домагався, щоб інте-
санти говорили до нього по українськи. У свої
мотивах суд І. інст. навіть, що священник ви-
веде метрикальні книги, є урядовцем з ро-
дини закону і сам обов'язаний говорити
державно, себто польською мовою, на основі
припису ст. І. закону з 31. 7. 1924 р., і дає
що не має права вимагати якоїнебудь на-
городи за видання метрики, бо з титулу сам
уряду дістає забезпечення у формі річного
господарства, або пенсії з державного ка-
си. В заміну за те він зокрема обов'язаний
книжки цивільного стану і видавати на їх
ставі документи.

Внаслідок апеляції обвинуваченого від-
булася друга апеляційна розправа, на-
слідком якої Апеляційний Суд в особі судді д-ра Леоні-
да Скасував вирок у цілості та унеможли-
вив застосування покарання до Дмитрия
Куницького від вини і кари. Обвинувачував прок. Кожуховський, боронив
Михайло Прийма як субститут д-ра Леоні-
да Скасувача.

КІНО „АТЛАНТИК“: „БАНІТ“.

Ця фільма нагадує сильно "Робін Гр", бо її герой це теж збунтований проти шотландської влади шотляндець, оборонець сміливих які стогнуть під тигарем податку Ім Брент теж бандит в очах закону, а який герой в очах своїх найближчих землякошотляндців. Поруч із ним виступає тут молодший синок лорда, що залишається оратору має підпасти під опіку свого дядька міонера. страшиного скупаря, який хоче вбити наслідника свого маєтку. Припадає на Брента, що переходить різні пригоди. Ми тут цікаві, живі ситуації — погоні біля акції сцени з шибеницею включно і зворушливу любовну історію. Головні ролі грають Брент Екстерн і малий Флеш Бартолімо.

КІНО «АПОЛЬО»: ЖІНКА З МАЛЯЙ.
Французька фільма на підставі повісті
домого письменника Франсуа Круассе. Дає
малайських островах. Жінка англійського
шпигу — журналістка з аматорства, робить
падкову знайомість із малайським князем
і має величезний вплив на тубільців і на
політику порожнього англійському панування.
Да жінка страшенно нудує і з цікавості
жить за місцевим життям. Її свобільні
ка стягає на неї погонірі місцевої
аристократії, яка виключає її зі свого
ства. Через нещасливий випадок вона
жує і опинюється під опікою малайського
зя. Симпатія, любов і розв'яз перепадів на
політичними конфліктами. Багато шпигує
ред бурюю з гепіендом.

КІНО „АМПР“: „НИНІШНЯ ЛЮДИНА“
Ця фільма оснований на повісті І. С. Тургенєва „Літні історії“. Величезна примета її в тому, що хоч вона французька, проте кіно знято кинотиродським кюльоритом, без якого не уявляється. Даліше; з подивувальним майстерством зображений у фільмі настрій і смак і навіть естетичний перший слухавий фільмів із жанру Гейнор-Телер її роль передіграв Франсуа Симон Сайон, може не „класично“, проте першорядна артистка в ролі жінки з надзвичайно милим голосом. Дуже підкреслене у фільмі те що прикметне для повістей Нікі Баум: чергування моментів тих і потімних із високо-драматичними. У цілому фільм на високому артистичному рівні.

За оголошення редакції не відмовідає.

Redaktorzy: dr Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnycki. Wydawca: Spółka Wyd. „Dilo”, Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Dilo”, Lwów.
Редакторы: д-р Іван Німчук, Іван Кедрын-Рудницький. Видавець: Товариство видавчости „Діло”, Львів. З друкарні С-ки Видавчости „Діло”, Львів.